

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De scientia & consilio, prout sunt virtutes & dona: & de eorum actibus in
speciali. Cap. XXXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

*De scientia & consilio, prout sunt virtutes & dona: & de eorum
actibus in speciali. Cap. XXXII.*

Veram quem diligit anima mea. Canticorum tertio. In dilectione animæ notatur spiritualis & affectuosa dilectio, vt dicit Richardus super Cantica. Veruntamen talis affectuosa dilectio quandoque plus afficit minus diligentem, & minus perfectum. Non enim tantum quisque diligit, quantum hanc dilectionem sentit, & quantum in illo statu sibi diligere videtur: sed quantum in virtutibus & charitate fundatus fuerit. Dulcis enim in Deum affectus, quodammodo carnalis est, & fallax, & humanitatis interdum potius, quam gratiæ; cordis, quam spiritus; sensualitatis, quam rationis: ita vt magis accendatur aliquando ad minus bonum, & minus ad maius bonum, & ad aliquid quod sapit amplius, quam quod expedit. Vnde quandoque minus perfectus ad Deum magis afficitur, non quod valde diligit, sed quia dulcedine gratiæ degustat. Viso igitur de primo gradu prudentiæ, prout est virtus politica, iam de secundo prosequamur, prout est virtus purgatoria. Tunc enim (secundum Plotinum, quem recitat Macrobius) prudentia est mundum, & omnia quæ in mundo sunt, diuinorum contemplatione despicere, omnemque animæ cognitionem in sola diuina dirigere, & ad illa cuncta corporis opera regulare. Et sic scientia & consilium, prout sunt dona sancti Spiritus, similem actum habent cum prudentia, quæuis in agendi ratione differant: quia prudentia procedit ex principijs iuris naturalis, hæc autem ex principijs fidei. Pro quo notandum, quod scientiæ proprius actus est rectè docere, conuersari in medio rationis prauæ: & etiam cautè, ne sub specie boni malum lateat, omnia opera dirigens ad normam rationis, & ad conformitatem diuinæ voluntatis, & habet regere pietatem. Nam scientiæ donum, est scientia faciendorum: & ideo ratione scientiæ, quæ consistit in cognitione, tunc non est virtus, sed ratione faciendorum, quæ consistit etiam in imperio, tunc est virtus. Vnde quia scientia est circa bonum & malum, bonum eligendo, & malum reprobando, felices sunt, quibus exterior scientia fit scala ascensionis, non ruina deiectionis: & felices, quibus illa scientia, quæ inflat, non est ad inflationem eius quæ ædificat. Nam scientia quæ ædificat (quod primum est) in homine mores purgat, (quod secundum est) verborum gratiam subministrat, & ita utroque

Dilectio
vera quæ.

Prudentia
vt sit purgatoria
virtus.

Scientiæ
actus.

C c 3) bene-

Scientiæ
donum.

Mal. retinē.

Iean. 1.

Isaia 99.

Aūs sci-
entia.

Rom. 6.

Mich. 6.

Ioan. 5.

Lucæ 12.

Vigilia tri-
plex custo-
diēda quæ.

Matth. 6.

beneficio mirabiliter ornat tacitos & loquentes: cuius est facere de ira-
to beneuolum, de suspecto placatum, de austero mitem, & de aduer-
sante propitium. Est enim donum scientiæ habitus infusus, quo cer-
tum habetur iudicium circa credenda & agenda, ita quod in nullo de-
uiat à rectitudine iustitiæ & sacras Scripturas, Sanctorum vitas, ope-
rationesque diuinas ea plenitudine scientiæ supernaturalis aspicit, ac
de singulis utiliter intelligit, ad proprium profectum omnia * rega-
rens, rationabiliterque conuersari & operari faciens, cunctaque spi-
ritualiter intelligere docens. Est enim lumen quoddam supernatura-
le, infusum homini supra vim animæ rationalem, quo vitam mora-
lem, secundum omnem perfectionem, exerceat: ex quo vera discretio
profuit, quæ est ornamentum & perfectio vitæ moralis, sine qua nulla
virtus perseverantiam consequi potest: ex quo etiam procedit vera cog-
nitio & despectio sui ipsius & operum suorum, in quibus proprio iu-
dicio tam parum proficit, & parum diligit. De qua scientia dicit Ber-
nardus: Quod sol iustitiæ Iesus, tanquam cereus immensi luminis ve-
nit in mundum, ut omnem hominem illuminet. Qui ergo voluerit illu-
minari, accedat ad illum, illique iungatur, ut nihil medium sit inter il-
lum & ipsum. Nam peccata separant inter nos & Deum: quibus sub-
latis vero lumine illuminandi, & quasi incorporandi connectimur in
adipsum. Sic lumen extinctum lumini lucenti & ardenti, sine medio
coniungitur ut illuminetur, quatenus per exemplum visibilibus, effe-
ctus rerum inuisibilibus cognoscamus. Ad hoc ergo lumen præfulgi-
dam illuminemus nobis lumen scientiæ, præsertim illius, quia veni-
et Dominus, scilicet ad iudicium. Quæ primò penitentiam opera-
tur peccatorum, ut qui addit scientiam, addat & dolorem, ut dolor
subsequens argumentum sit veracis & sanctæ scientiæ. Secundò, cor-
reptionem operatur, ne scilicet amplius exhibeas membra tua arma
iniquitatis peccato. Tertio, sollicitudinem operatur, qua discat ambulare
solicite coram Deo suo, fiatque lucerna ardens, & lucens: deinde simi-
lis esse discat expectantibus Dominum suum. Et custodienda sunt vigiliæ
noctis supra gregem cogitationum, affectionum, locutionum, & acti-
onum: ut si venerit in vigilia prima, secunda, vel tertia, paratos nos in-
ueniat. Prima vigilia est reuerentia operis, ut ad hanc viam lucis æter-
næ nos itinere recto perducatur. Secunda puritas intentionis, ut simplex
oculus intentionis, lucidum reddat totum corpus bonæ actionis, quate-
nus quicquid fecerimus, purè propter Deum faciamus, in omnibus soli

Deo

Deo gratias agentes. Vnde Bernardus: Tanta tribuit Deus, & tanta retribuit, quod profus deficit spiritus meus in tantorum beneficiorum consideratione. Et licet dignas non sufficiam agere gratias, tamen ingratitude profus odit anima mea. Nihil ita displicet Deo, praesertim in filiis gratia, in hominibus conuersionis, quemadmodum ingratitude. Vias enim obstruit gratia: & ubi fuerit illa, iam non inuenit accessum gratia: cum iure perditum reputatur, quod ingrato donatum est. Tertia est custodia unitatis, ut non solum sine querela; sed etiam cum gratia ambuletis inter fratres. Dicit enim Cicero libro de officijs, quod omnium societatum nulla praestantior est, nullaque firmitior, quam cum boni viri moribus similes, familiaritate sunt coniuncti. Consilium autem, prout est donum, est prudentia valde exercitata, consistens in medio donorum pertinentium ad vitam actiuam & contemplatiuam: & deliberatio quaedam tutissima de operibus arduis, an ad ea teneamur, an non. Et sicut scientia est circa bonum eligendum, & malum reprobandum, sic consilium est circa difficile & arduum, cauere, docens pericula, quae sunt in hoc exilio: & habet regere fortitudinem. Est enim donum consilij lumen quoddam supernaturale, infusum homini supra vim animae rationalem, exigens ab anima vitare tumultus & occupationes extrinsecas, docet etiam declinare multiplicitates intrinsecas, & adamare spiritus unitatem. Denique, duplex in amatore verò distinguitur spiritus consilij. Primus, quo sequens ordinem diuini consilij, via regia se & omnia citra Deum nititur deserere, ac in solo summo bono quiescere, ingeminans cum Psalmista: *Renuit consolari anima mea, memor fui Dei, & delectatus sum.* Secundus, quo diuino consilio perfectius innitens, propriae voluntati penitus abrenunciare studet, cum eodem Psalmista dicens: *Paratum cor meum Deo, paratum cor meum,* scilicet tam in aduersis, quam in prosperis; tam in agendo, quam in cauendo & sustinendo. Hac enim conclusione Christus in agonia consilio sancti Spiritus orationem suam terminauit: quod super omnia dilecto Patri complacuit. Tunc enim humana natura summe supprimitur, & summe Deus exaltatur, cum diuinum beneplacitum summe amplectitur, tam in aduersis, quam in prosperis. Sicque spiritum duplicem anima consequitur, scilicet agendi grandia actione strenua bonorum operum, & patiendi grania mortificatione propria malorum impugnatum. Sicut enim donum scientiae est benedicta secundum regulas legis aeternae nobis praescriptas, sic donum consilij

Ingratitudo.

Consilium donum.

Spiritus consilij duplex. Psal. 76. Psal. 107.

Lucæ 22.

Cc 4. est be-

est bene inuenire, quæ ardua per nos sunt agenda vel fugienda, quorum non est determinata regula præscripta, quia non uniformiter sunt fienda vel fugienda. Per hoc ergo donum consilij erudimur ad rectè discernendum quid utile, decens & licitum: ac subleuamur ad eligendum quod licet, decet & expedit ad animæ salutem: & etiam expeditur ad prosequendum illud ad operationem virtuosam.

De intellectu & sapientia, prout sunt virtutes, & dona: & quomodo sapientia differat à virtute. Cap. XXXIII.

Veram quem diligit anima mea. Hæc tria anima Christiana nõ cesset inquirere. Iustitiam, tanquam viam, in qua ambulet: & iudicium, quasi cautelam, qua ambulet: & locum habitationis gloriæ tuæ sponsi, ad quem ambulet. Et pulchrè in sponsa prærogatiua omnia concurrunt pariter ad consummationem virtutum, vt de forma iustitiæ sit formosa, de notitia iudiciorum sit cauta, de desiderio præsentia vel gloriæ sponsi casta. Talem enim decet esse sponsam Christi. Cæterum aduerte quàm eleganter amorem spiritus discernit ab affectu carnis, dum dilectum exprimere magis ipsa affectione quàm nomine volens, non simpliciter quem diligo, sed *quæ* inquit, *diligit anima mea*, spiritualem designans dilectionem. Viso igitur de secundo gradu prudentiæ, quem currere diximus cum dono scientiæ & consilij, iam tertium gradum prosequamur, prout scilicet prudentia est virtus purgati animi, quando scilicet virtus prudentiæ, est diuina, non quasi in electione præferre, sed hæc sola nosse & iugiter speculari, & tanquam nihil aliud sit delectabiliter intueri, quod propriè fit per dona intellectus & sapientiæ. Pro quo notandum, quod ex quo homo sit ordinatus ad beatitudinem tanquam ad finem supernaturalem, oportet ponere intellectum, & lumen aliquod intellectui superadditum, vt est virtus habitus supernaturalis principiorum supernaturalium, quæ sunt articuli fidei, & ex consequenti, quarundam operationum, quæ ordinantur ad fidem, *que per dilectionem operatur*. Et hoc lumen vocatur donum intellectus, & notat quandam excellentiam cognitionis penetrantis vsque ad intimas rerum intelligendarum essentias & veritates, quod non fit ita completè ex virtute naturalis intellectus. Hinc dicitur in libro de Spiritu & anima, quod intellectus est ea vis animæ, qua de diuinis) quantum homini possibile est) cognoscitur ad arcana caelestia penetranda: quæ penetrari nõ possunt, nisi

Prudentia
vt sit virtus
purgati ani-
mi.

Galat. 5.
Intellectus
donum.

per